

O'QUV MASHG'ULOTLARDA KOMPYUTER TEXNOLOGIYALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH

Shermirzayev Shohruhbek Shuhratjon o'gli

Namangan tuman 2-son politexnikumi informatika fani o'qituvchisi.

Annotatsiya: Darslarda AKT dan foydalanish uchun avvalo kompyuter dasturlari va ulardan foydalanish yo'llarini bilib olish zarur. Bu esa kompyuter dasturlari nafaqat o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini shakllantirish, balki kompyuterni qo'llash orqali ularning ijodiy ko'nikmalarini rivojlanishiga ham yordam beradi. Maqolada o'quv mashg'ulotlarda kompyuter texnologiyalaridan samarali foydalanish masalasi bayon etildi.

Kalit so'zlar: kompyuter texnologiyalari, kompyuter texnikalari, axborot kommunikatsiya texnologiyalari, ta'lim, texnik vositalar.

KIRISH

Ta'lim jarayoniga zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etish va bunda o'qituvchilarning ko'nikma va malakalarini amalga oshirish to'g'risida O'zbekiston Respublikasi prezidentining "O'zbekiston Respublikasining jamoat ta'lim axborot tarmog'ini tashkil etish to'g'risida"gi 2005-yil 28-sentabrdagi PQ-191 sonli Qarori, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Kompyuterlashtirishni yanada rivojlantirish va axborot kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2001-yil 6-iyundagi 200-sonli, "O'qituvchi kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi 2006-yil 16-fevraldagi 25-sonli qarorlarining qabul qilinishi mazkur masalaga davlat siyosatining ustuvor yo'nalishi sifatida e'tibor qaratilayotganligidan dalolat beradi.

Hozirgi kunda zamonaviy talablar asosida tashkil etiladigan darslarda asosiy tarkib komponenti - bu tizimli amalga oshirish va faol foydalanish uchun shartsharoitlar yaratish jarayoni sifatida axborotlashtirish. Axborot kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) ta'lim muassasasi ishida, bu o'quvchilarning ko'pchiligi mehnat bozorining yangi va zamonaviy talablariga mos keladigan ta'lim natijalariga erishishini ta'minlashi kerak.

ASOSIY QISM

Darslarda AKT dan foydalanish uchun avvalo kompyuter dasturlari va ulardan foydalanish yo'llarini bilib olish zarur. Bu esa kompyuter dasturlari nafaqat o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini shakllantirish, balki kompyuterni qo'llash orqali ularning ijodiy ko'nikmalarini rivojlanishiga ham yordam beradi. Avtomatlashtirilgan o'qitish tizimi o'quv kursini yoki uning katta bo'limini mustaqil o'zlashtirishga imkon yaratadi.

-Kompyuterli o'qitishning afzalliklari juda ko'p: o'quvchilarda ma'lum malakalarni shakllantirish vaqti qisqaradi; mashq qilinadigan topshiriqlar soni oshadi;

-O'quvchilarning ishlash sur'ati jadallashadi; kompyuter tomonidan faol boshqarishni talab qilinishi natijasida o'quvchi ta'lim sub'ektiga aylanadi; o'quvchilar kuzatishi, mushohada qilishi qiyin bo'lgan jarayonlarni modellashtirish va bevosita namoyish qilish imkoniyati hosil bo'ladi;

-Kommunikatsiya vositalaridan foydalangan holda darsni uzoqdagi manbalar bilan ta'minlash imkoniyati hosil bo'ladi; kompyuter bilan muloqot didaktik o'yin xarakterini oladi va bu bilan o'quvchilarda o'quv faoliyatiga motivatsiya kuchayadi va hokazo.

Fanlarini o'qitishga yangi texnik vositalar, shu jumladan, kompyuter va boshqa axborot texnologiyalarining jadal kirib kelayotgan hozirgi davrida fanlararo uzviylikni taminlash maqsadida informatika fani yutuqlaridan foydalanish dolzarb masalalardan biridir. Kompyuter texnikalarini talim muassasalariga tatbiq etish,

o'qitish jarayonini optimallashtirishga keng yo'l ochib beradi. Keyingi o'n yillikda fanlarni o'qitishda kompyuterlardan foydalanish bir necha asosiy yo'nalishlarda olib borildi. Bularga kompyuter yordamida bilimni baholash, turli tipdagi o'rgatuvchi dasturlarni ishlab chiqish va rivojlantirish, bilishga oid matematikaviy o'yinlarni ishlab chiqish va boshqalar kiradi. Fanlarni o'qitishda kompyuterlarni qulayligini yana bir yo'nalishi ayrim o'quv holatlarini modellashtirishdir. Modellashtirilgan dasturlardan foydalanishning maqsadi, o'qitishning boshqa usullari qo'llanganda tasavvur qilish, ko'z oldiga keltirilishi qiyin bo'lgan materiallarni tushunarli bo'lishini taminlashdan iborat. Modellashtirish yordamida o'quvchilarga malumotlarni grafik rejimda kompyuter multimediasi ko'rinishida taqdim qilish mumkin. Shu boisdan ular fanni chuqur o'rganish va o'quv jarayonida sezilarli darajada mustaqillik namoyon etishga moyil bo'ladilar.

Masalan, matematika fani misolida qaraydigan bo'lsak, ko'p holatlarda vujudga keladigan matematik muammoni tez va berilgan aniqlikda hal etish uchun professional matematikdan o'z kasbi bilan bir vaqtda ma'lum bir algoritmik til va dasturlashni bilishi talab qilinadi. Shu maqsadda XX asrning 90-yillarida matematiklar uchun ancha qulayliklarga ega bo'lgan matematik sistemalar yaratilgan. Bu maxsus sistemalar yordamida turli sonli va analitik matematik hisoblarni, oddiy arifmetik hisoblashlardan boshlab, to'xtusiy hosilali differensial tenglamalarni yechishdan tashqari grafiklarni yasashni ham amalga oshirish mumkin.

XULOSA

Darsda AKTdan foydalangan holda, o'qituvchi darsning AKT vositalari bilan ortiqcha yuklanishi ish vaqtining noratsional taqsimlanishiga, o'quvchilar faolligining pasayishiga va umuman o'rganish samaradorligiga olib kelishini yodda tutishi kerak. kompyuter texnologiyalari ta'lim jarayonida muhim rol o'ynaydi. Ular darslarni yanada qiziqarli va interaktiv qiladi, o'quvchilarga bilimlarini

mustahkamlash imkonini beradi va o'qituvchilarga darslarni samarali o'tkazish imkoniyatini taqdim etadi. Biroq, texnologiyalarning qo'llanilishi bir qator kamchiliklar va muammolarni ham keltirib chiqaradi. Kelajakda kompyuter texnologiyalarining ta'lim sohasidagi o'rni yanada kuchayishi kutilmoqda va bu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun o'quvchilar va o'qituvchilar uchun zarur ko'nikmalarni rivojlantirish muhimdir. Ta'lim sohasida kompyuter texnologiyalarining samarali qo'llanilishi, o'z navbatida, jamiyatning rivojlanishiga va kelajak avlodning bilim darajasining oshishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayev, A. (2021). "Ta'limda Kompyuter Texnologiyalarining O'rni". Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
2. Karimova, S. (2022). "Zamonaviy Ta'limda Interaktiv Texnologiyalar". Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti.
3. Tursunov, B. (2023). "Masofaviy Ta'lim: Yangi Yondashuvlar va Usullar". Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
4. Murodov, D. (2022). "Kompyuter Texnologiyalari va O'qitish Jarayoni". Farg'ona: Farg'ona Davlat Universiteti.
5. Rahmonov, E. (2021). "Ta'limda Innovatsion Texnologiyalar". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim Vazirligi.
6. Ismoilov, Z. (2023). "O'qitishda Zamonaviy Dasturlar va Vositalar". Andijon: Andijon Davlat Universiteti.
7. Qodirova, N. (2022). "O'quv Jarayonida Kompyuter Texnologiyalaridan Foydalanish". Qarshi: Qarshi Davlat Universiteti.